

Микулинецькому лісництві – 98,1%. Найбільшу площу вони займають в Терехівському лісництві (3668,3 га). Значна частка рекреаційно-оздоровчих лісів в більшості лісництв лісгоспу і коливається від 83,8% до 98,1%. Найменша частка рекреаційно-оздоровчих лісів в Буданівському (1,8%) і Залозецькому (9,5%) лісництвах.

Ліси природоохоронного, наукового та історико-культурного призначення в Тернопільському лісгоспі займають незначну площу – 1950,0 га, що становить 7,5%.

Захисні ліси на території лісгоспу займають 8266,0 га. Найбільша частка цих лісів у Залозецькому (92,2%) і Мшанецькому лісництвах (66,3%).

Експлуатаційні ліси представлені на території Буданівського лісництва і займають площу 3142,9 га. Разом з тим зазначимо, що на території всіх лісництв частина лісів має особливий режим користування і є можливою для експлуатації.

Породний склад у всіх категоріях лісів характеризується домінуванням твердолистяних порід, частка яких становить 86,4%.

Отже, ліси ДП «Тернопільський лісгосп» належать до чотирьох категорій, характеризуються різноманітністю породного складу в якому переважають дуб звичайний, граб звичайний, ясен звичайний.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Географія Тернопільської області: монографія. В 2-х т. Т.1 Природні умови та ресурси // ТНПУ ім. В.Гнатюка. – Тернопіль: Крок, 2017 с. 504 с.
2. Проект організації і розвитку лісового господарства ДП «Тернопільський лісгосп» Тернопільського обласного управління лісового та мисливського господарства. – Львів 2010 р. – 194 с.
3. Тернопільське обласне управління лісового та мисливського господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://ternopillis.gov.ua/golovna.html>

*Дутка Андрій
Науковий керівник – доц. Питуляк Микола*

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ РЕСУРСІВ ГУСЯТИНСЬКОГО РАЙОНУ

Актуальність проведених досліджень. Район дослідження має багаті ресурси для формування рекреаційного господарства. Серед них виділяють природні, історико-культурні, соціально-економічні. За умови їх раціонального використання в регіоні можуть розвиватися різні види рекреаційної діяльності. Тому важливим є визначення найбільш оптимальних напрямків розвитку рекреаційної діяльності на основі використання місцевих рекреаційних ресурсів.

Метою статті є дослідження рекреаційного потенціалу Гусятинського району.

Однією із галузей, яка в сучасних умовах починає відроджуватися майже у всіх регіонах України, є рекреація. Вона забезпечує потреби населення у відпочинку і оздоровленні, є стимулятором розвитку допоміжних та обслуговуючих галузей, а також важливим чинником, що впливає на рівень та якість життя населення. Для оптимального розвитку цієї галузі важливо вивчити стан ресурсного забезпечення, особливості використання рекреаційного потенціалу, розвиток туристичної інфраструктури, рівень кадрового забезпечення галузі, тобто рівень сформованості та структури рекреаційного господарства.

Актуальним питанням розвитку багатьох регіонів України у зв'язку з визначенням туризму як однієї із пріоритетних галузей є дослідження їх туристсько-рекреаційного потенціалу з метою виявлення характеристик та проблем на регіональному рівні та їх подальше практичне застосування уже на національному. Територія Гусятинського району володіє багатим природно-ресурсним потенціалом, що поряд із яскравими регіональними особливостями створюють всі передумови для розвитку рекреаційної діяльності. Характерною рисою природи Гусятинщини є її різноманітність. Більшу частину займає плоска рівнина з древніми річковими долинами і чітко вираженою Товтровою грядою (Медоборами) [6].

На сучасному етапі важливо з'ясувати сучасний стан використання історико-культурного потенціалу району для виявлення найбільш перспективних видів туризму, які можуть досягти

максимального розвитку на території за умов раціонального використання історико-культурних ресурсів [1].

На території Гусятинського району знаходиться велика кількість історико-культурних туристичних ресурсів. Вони представлені пам'ятками архітектури, сакральними, замковими та музейними ресурсами, археологічними знахідками та подієвими ресурсами. Використання таких об'єктів дає змогу розвивати різноманітні види туризму: пізнавальний, сентиментальний, етнічний, релігійний (в т. ч. паломницький), замковий, фестивальний, сільський зелений туризм та інші.

Із понад 2 тисяч археологічних знахідок у Тернопільській області, шість мають національне значення. Найбільша кількість археологічних ресурсів національного значення розміщена на території Тернопільського та Гусятинського районів. Це ранньопалеолітичні стоянки та городища часів Київської Русі біля сіл Городниця (Богіт) та Крутилів (Звенигород) Гусятинського району [5].

Загальна цінність кожного об'єкта при цьому визначається залежно від його атрактивності з врахуванням розміщення об'єкта у певному типі поселення, на транспортних шляхах, що до закладів розміщення і харчування та стосовно включення об'єкта у туристичні маршрути.

Для зручності оцінювання (співставлення і порівняння оціночних параметрів) важливо ввести поняття "коефіцієнта пізнавальної цінності" (K_p), який дорівнює відношенню суми отриманих балів оцінки окремого поселення, місцевості до максимально можливої кількості балів, яка наведена в шкалі оцінок.

Загальна цінність кожного об'єкта при цьому визначається залежно від його атрактивності з врахуванням розміщення об'єкта у певному типі поселення, на транспортних шляхах, що до закладів розміщення і харчування та стосовно включення об'єкта у туристичні маршрути.

Для зручності оцінювання (співставлення і порівняння оціночних параметрів) важливо ввести поняття "коефіцієнта пізнавальної цінності" (K_p), який дорівнює відношенню суми отриманих балів оцінки окремого поселення, місцевості до максимально можливої кількості балів, яка наведена в шкалі оцінок.

$$K_p = \frac{A}{A_{max}} \quad (1)$$

де: A - сума балів пізнавальної цінності історико-культурних туристичних ресурсів окремого поселення, території (блоку);

A_{max} - максимально можлива сума балів за шкалою бальної системи оцінок.

Виходячи із значення K_p , можна провести наступне ранжування рівнів пізнавальної цінності:

0,86-1,00 – унікальні; 0,65-0,85 – високоатрактивні; 0,45-0,64 – середньоатрактивні; 0,25-0,44 – малоатрактивні; менше 0,25 – неатрактивні.

Проведено таке оцінювання для трьох найбільших населених пунктів району: смт. Гусятин, міста Хоростків і Копичинці

Для смт. Гусятин: $A = 21$; $A_{max} = 47$

$$K_p = \frac{21}{47} = 0,45$$

Виходячи із значення K_p , смт. Гусятин належить до середньоатрактивних населених пунктів.

Для міста Хоростків: $A = 22$; $A_{max} = 47$

$$K_p = \frac{22}{47} = 0,46$$

Виходячи із значення K_p , місто Хоростків належить до середньоатрактивних населених пунктів.

Для міста Копичинці: $A = 20$; $A_{max} = 47$

$$K_p = \frac{20}{47} = 0,42$$

Виходячи із значення K_p , місто Копичинці належить до малоатрактивних населених пунктів.

Цей коефіцієнт зручний для визначення рівня привабливості комплексу історико-культурних ресурсів населених пунктів.

Туризм істотно впливає на близько 50 секторів економіки, насамперед транспорт, торгівлю, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів широкого вжитку, і є одним з найбільш перспективних напрямів структурної перебудови економіки. З огляду на те, що створення одного робочого місця у секторі туризму обходиться у десять разів дешевше, ніж у виробництві, ця галузь є однією з найбільш перспективних у питаннях подолання проблеми безробіття (згідно з даними Всесвітньої туристичної організації) [4].

Потужний природно-ресурсний, суспільно-історичний потенціал, його раціональне та повноцінне використання у Тернопільській обл. є передумовами забезпечення її стабільного та стрімкого соціально-економічного розвитку. Основні передумови розвитку туристичної галузі області найоб'єктивніше відображає SWOT-аналіз

SWOT-аналіз туристичної галузі Гусятинського району

<p><i>1. Сильні сторони</i> Вигідне суспільно-географічне положення; Багатий природно-рекреаційний потенціал (лікувальні мінеральні води, лісові, ландшафтні, геоморфологічні (у тім числі спелео-) ресурси, природоохоронні території); унікальна суспільно-історична спадщина; популяризація фестивалівних заходів як унікальних туристично-рекреаційних продуктів; комунікаційна доступність; наявність регіональних програм розвитку туризму в області; зростання конкуренції на ринку туристичних послуг; активна позиція населення щодо розвитку туристичної галузі області</p>	<p><i>2. Слабкі сторони</i> Недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури (низький рівень надання послуг у туристичних закладах; недостатня кількість закладів розміщення та харчування, невпорядкований стан автошляхів); низький рівень реклами та поінформованості населення щодо туристичних програм регіону; недостатній рівень кваліфікації працівників туристичної сфери; відсутність державних програм збереження та відновлення унікальних туристичних пам'яток; високий рівень дигресії популярних туристичних ресурсів і територій; низький рівень попиту на туристичний продукт з боку проведення на території регіону туристичних конференцій, виставок, ярмарок; створення туристичних кластерів; запозичення іноземного досвіду в процесі використання туристичних атракцій</p>
<p><i>3. Можливості</i> Використання географічного положення для збільшення міжобласних туристичних потоків; використання природного потенціалу для розвитку сільського зеленого, екологічного, водного, оздоровчо-лікувального відпочинку; залучення об'єктів історико-культурної спадщини до нових пізнавальних та розважальних туристично-рекреаційних проєктів; облаштування закладів розміщення та відпочинку в місцях із туристичними</p>	<p><i>4. Загрози (перешкоди)</i> Недостатнє фінансування з державного бюджету нових туристичних програм; зменшення кількості іноземних туристів через недосконалість туристичної інфраструктури та низький рівень надання туристичних послуг; невідповідний рівень заробітної плати у туристичній сфері; руйнування архітектурних пам'яток у випадку їх запусіння; зменшення туристичних потоків через низький рівень маркетингу туристичної галузі регіону;</p>

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

атракціями; населення регіону через низький рівень доходів; низький рівень інвестиційної активності туристичної галузі. Впровадження новітніх технологій у процесі здійснення туризму та рекреації; облаштування транспортної інфраструктури дасть змогу збільшити кількість пасажироперевезень у межах області до об'єктів туризму; збільшення кількості готельних закладів та агросадіб дасть змогу здійснювати довготривалий відпочинок поблизу туристичних дестинацій; створення якісного туристичного продукту через зростання конкуренції на ринку туристичних послуг	надмірне використання вичерпних природнорекреаційних ресурсів; недофінансування туристичних програм
---	---

Із цього аналізу випливає, що сильних сторін та можливостей для розвитку рекреаційної діяльності в Гусятинському районі є більше, аніж слабких сторін та перешкод. Реалізація зазначених можливостей потребує значних капіталовкладень та підтримки з боку держави. Проте така стратегія дає змогу в майбутньому отримати позитивний соціально-економічний ефект у межах регіону та його окремих населених пунктів. З огляду на той факт, що туризм впливає на понад 50 секторів економіки регіону, насамперед транспорт, торгівлю, будівництво, сільське господарство і є перспективним напрямом перебудови економіки, туризм в районі варто розвивати.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Медведєва К. В. Про методи оцінки регіонального історико-культурного потенціалу / К. В. Медведєва // Регіон-2011. Стратегія оптимального розвитку : матеріали наук.-практ. конф. (10-11 листопада 2011). – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011
2. Основні напрямки оптимізації рекреаційного господарства Тернопільської обл. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://geography.lnu.edu.ua>
3. Підходи до оцінки рекреаційного потенціалу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tourlib.net>
4. Програма розвитку туризму в Гусятинському районі на 2016 – 2020 роки
5. Територіальна організація рекреаційного господарства регіону. / Б.Т. Пушкар, З.М. Пушкар. – Тернопіль: «Вектор» 2014
6. Тернопільська обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://oda.te.gov.ua>

*Солярчук Оксана
Науковий керівник – доц. Питуляк Микола*

ДО ПИТАННЯ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «КУЛЬТУРНИЙ ЛАНДШАФТ»

Відносинам людини з природою слід забезпечити гармонійне поєднання, що матеріалізуються у створенні культурних ландшафтів, у яких структура раціонально змінена і оптимізована на науковій основі.

У даному інформаційному світі, в період екологічної кризи, на міжнародному рівні розробляється стратегія захисту навколишнього середовища. Один із шляхів виходу з даної кризи є відновлення, збереження і розвиток культурного ландшафту.

Здійснення аналізу і дослідження трактування поняття «культурний ландшафт» на основі літературних, довідкових джерел, встановлення головних чинників їх формування є метою нашого дослідження.